

Beartas Frithbhulaíochta Gaelscoil Éadan Doire

1. I gcomhréir le riachtanais an Acht Oideachais (Leas) 2000 agus na dtreoirlínte faoi chód iompair a d'eisigh an Bord Náisiúnta um Leas Oideachais tá an beartas frithbhulaíochta seo a leanas glactha ag Bord Bainistíochta Ghaelscoil Éadan Doire mar chuid de chód iompair iomlán na scoile. Géilleann an beartas go huile agus go hiomlán do riachtanais *Ghnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile* a foilsíodh i Meán Fómhair 2013.

2. Aithníonn an Bord Bainistíochta a thromchúisí atá iompar bulaíochta agus a dhiúltaí a d'fhéadfadh a thionchar a bheith ar dhaltaí, agus geallann an scoil dá réir cloí leis na príomhphrionsabail dea-chleachtais seo a leanas agus iompar bulaíochta á chosc agus á chomhrac.

(A) Cultúr dearfach a bheith i réim sa scoil:

- ina nglactar go fonnmhar le difríocht agus le héagsúlacht agus ina léirítear meas ar chuimsitheacht;
- ina spreagtar daltaí chun iompar bulaíochta a nochtadh agus a phlé i dtimpeallacht neamhbhagrach; agus
- ina gcuirtear caidreamh bunaithe ar mheas chun cinn ar fud phobal na scoile;

1. Admhaíonn an scoil an ceart atá ag gach ball de phobal na scoile ar thaitneamh a bhaint as a cuid nó a chuid scolaíochta i dtimpeallacht shlán.
2. Admhaíonn an scoil gur duine ann féin é gach duine agus go bhfuil fiúntas leis an uile dhuine.
3. Cuireann an scoil nósanna dearfacha chun cinn maidir le féinmheas, féinmacht agus freagracht i measc phobal na scoile.
4. Coisceann an scoil díbliú, iompar maslach, iompar seicteach, iompar ionsaitheach agus teanga ionsaitheach de gach cineál i measc phobal na scoile.
5. Tá gealltanais soiléir tugtha ag an scoil an comhionannas a chur chun cinn i gcoitinne agus an comhionannas inscne go háirithe i ngach gné de shaol na scoile.
6. Féadann an scoil athrú a dhéanamh más gá chun freastal ar riachtanais daltaí.
7. Aithníonn an scoil gnéithe den churaclam trína bhféadfaí tionchar dearfach marthanach a imirt ar dhearchaí agus ar luachanna daltaí.

8. Déanann an scoil cúram ar leith de dhaltaí a d'fhéadfadh a bheith i mbaol agus baintear leas as córais mhonatóireachta chun idirghabháil luath nuair is gá sin. Freagraíonn sí do riachtanais, d'údair eagla agus inní daoine aonair ar shlí íogair.
 9. Aithníonn an scoil a thábhachtaí atá sé oibriú i gcomhar le tuismitheoirí agus iad a choimeád ar an eolas faoi na gnásanna atá ann chun dea-chaidreamh a chur chun cinn ar fud na scoile.
 10. Aithníonn an scoil ról na dtuismitheoirí i dtaca le cabhrú leis na daltaí scileanna éagsúla saoil a shealbhú.
 11. Aithníonn an scoil ról na ngníomhaireachtaí eile pobail i dtaca le bulaíocht a chosc agus a chomhrac.
 12. Cuireann an scoil an meas frithpháirteach, an chúirtéis agus feasacht ar a idirspleáiche atá daoine i ngrúpaí agus i bpobail chun cinn.
 13. Cuireann an scoil an fhreagracht shóisialta, an chaoinfhulaingt agus tuiscint ar a chéile chun cinn i measc phobal na scoile sa scoil agus lasmuigh di.
 14. Tá cúram coláisteach ar fhoireann na scoile, faoi stiúir an Phríomhoide, gníomhú chun iompar bulaíochta/ionraitheach ó dhuine ar bith de phobal na scoile a chosc.
- (B) Ceannaireacht éifeachtach;
Tá gach múinteoir freagrach as cur i bhfeidhm an pholasaí seo mar atá ráite sna 'Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-Bhunscoile faoi stiúir an Phríomhoide agus an leas-phríomhoide.
- (C) Cur chuige scoile uile;
Cuirfear an polasaí seo ar an gclár gnó don chéad chruinniú foirne ag tús na bliana agus leanfar é tríd an scoil ar fad.
- (D) Tuiscint i bpáirt faoin rud is bulaíocht ann agus faoin tionchar is féidir a bheith aige
Le linn dréachtú an pholasaí seo, cuireadh cruinniú ar fáil do thuismitheoirí na scoile chun eolas a thabhairt dóibh ar an sainmhíniú do bhulaíocht atá ann, ról gach duine i gcosc na bulaíochta agus plean na bulaíochta chun plé leis an ábhar seo.
- (E) Feidhmiú straitéisí oideachais agus coiscithe (lena n-áirítear bearta chun feasacht a mhúscailt)
- a chothaíonn ionbhá, meas agus athléimneacht sna daltaí;
agus

- ina dtéitear i ngleic go sainráite le cibearbhulaíocht agus le bulaíocht bunaithe ar aitheantas, lena n-áirítear bulaíocht homafóbach agus trasfóbach;

(F) Maoirseacht agus monatóireacht éifeachtach ar dhaltaí;

Tá Bord Bainistíochta na scoile sásta go bhfuil maoirseacht agus monatóireacht éifeachtach sa scoil.

(G) Tacaíochtaí don fhoireann;

Caitheadh am ar leith ag na cruinnithe foirne le linn na bliana 2014/2015 chun deis a thabhairt do mhúinteoirí na scoile a bheith eolach ar na Gnásanna Frithbhulaíochta. Tógfar an fhoireann tríd an bpolasaí ag tús gach scoilbhliain. Déanfaidh an príomhoide agus an leas-phríomhoide cinnte go bhfuil gach múinteoir ag leanúint an pholasaí ina n-iomlán.

(H) Teagmhais bhulaíochta a thaifeadadh agus a imscrúdú ar shlí chomhsheasmhach agus obair leantach a dhéanamh ina dtaobh (lena n-áirítear straitéisí aitheanta idirghabhála a úsáid); agus

Tá an t-eolas seo thíos faoi ag uimhir a 5.

(I) Meastóireacht leanúnach ar a éifeachtaí atá an beartas frithbhulaíochta.

Déanfar measúnú ar an bpolasaí seo ag deireadh gach scoil bhliain.

3. I gcomhréir le *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile* seo é an sainmhíniú ar bhulaíocht:

An rud a thuigtear le bulaíocht ná iompar diúltach neamhiarrtha, bíodh sé i bhfoirm iompar briathartha, síceolaíoch nó fisiciúil, a dhéanann duine aonair nó grúpa in aghaidh duine nó daoine eile, agus a dhéantar arís agus arís eile.

Áirítear na cineálacha iompair bhulaíochta seo a leanas ar an sainmhíniú ar bhulaíocht:

- **duine a fhágáil as an áireamh d'aon ghnó, gabháil do chúlchaint mhailíseach agus do chineálacha eile caidrimh bhulaíochta idir dhaoine;**
- **cibearbhulaíocht; agus**
- **bulaíocht bunaithe ar aitheantas, ar nós bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníoch, bulaíocht bunaithe ar bhallaíocht den Lucht Siúil agus bulaíocht ar dhuine faoi mhíchumas nó ar dhuine a bhfuil riachtanais speisialta oideachais aici/aige.**

Ní chuimsíonn an sainmhíniú seo ar bhulaíocht teagmhais aonraithe nó teagmhais aon uaire d'iompar diúltach d'aon turas, lena n-áirítear téacsteachtairacht mhaslach nó goilliúnach aon uaire nó teachtaireachtaí príobháideacha eile agus ba cheart déileáil leo, mar is cuí, de réir chód iompair na scoile.

Ach, i bhfianaise an bheartais seo, féachfar ar theachtairacht, íomhá nó ráiteas poiblí goilliúnach aon uaire ar shuíomh Gréasáin líonra poiblí nó ar fhóram poiblí eile ar féidir an teachtaireacht, an íomhá nó an ráiteas sin a fheiceáil air agus/nó a bheith athráite ag daoine eile mar iompar bulaíochta.

Iompar diúltach nach n-áirítear sa sainmhíniú seo ar bhulaíocht, déileálfar leis de réir chód iompair na scoile.

Gheofar eolas breise ar na cineálacha éagsúla bulaíochta i Roinn 2 de na *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile*.

4. Is Iad na múinteoirí ábhartha ná múinteoirí ranga i gcás an pholasaí seo. Tá an Príomhoide agus an leas-príomhoide freagrach as cur i bhfeidhm an pholasaí seo ina n-iomlán sa scoil.
5. Seo a leanas na straitéisí oideachais agus coiscthe (lena n-áirítear straitéisí a dhírítear go sonrach ar chibear bhulaíocht agus ar bhulaíocht bunaithe ar aitheantas, go háirithe bulaíocht homafóbach agus trasfóbach) a bheidh in úsáid sa scoil ná;
 - An sraith ar fhrithbhulaíocht sa churaclam OSPS ag tús gach scoil bliain a chríochnaíonn leis an 'Seachtain Cairdis' roimh an mbriseadh lár-téarma i mí Deireadh Fómhair.
 - Eagrófar gníomhaíocht don scoil uile uair in aghaidh an téarma faoin téarma chun feasacht na bpáistí a ordú.
 - Rang a 3 go rang a 6 – Déantar ar a laghad cúig gníomhaíochtaí ar ordú feasachta i leith bhulaíochta gach bliain. (Samplaí ar fáil ón bhfeachtas frith-bhulaíochta ar líne, ag míniú go réamhghníomhach na cineálacha agus éagsúlacht bulaíochta atá ann, na cúiseanna, na hiarmhairtí agus inghlacthacht an bhulaíochta.
 - Déanfaidh na múinteoirí staidéar ar an bpolasaí frith-bhulaíochta ag tús gach scoil bhliain agus cuirfear é ar an gclár gnó don chruinniú foirne ag tús gach scoilbhliain. Spreagtar gach duine le bheith gníomhach ag faire amach do comharthaí bulaíochta agus chun gach amhras bulaíochta a thuairisciú don mhúinteoir ábhartha (múinteoir ranga).
 - Déanfar an scoil tuairisciú rialta ar an obair atá ar siúl sa scoil mar chuid den pholasaí seo tríd an nuachtlitir seachtaine agus an clár fógra scoile.

Cur chuige na scoile ina hiomláine

- Cur chuige na scoile ina hiomláine chun meas ar gach ball de phobal na scoile a chothú.
- Luach na héagsúlachta a chur chun cinn chun aghaidh a thabhairt ar dhearcaí claonta agus chun aird a tharraingt ar a dho-ghlactha is atá iompraíocht bhulaíochta.
- Féinmheas a chothú agus a fheabhsú i measc na ndaltaí uile trí ghníomhaíochtaí curaclaim agus seach-churaclaim araon. Tabharfar deiseanna do dhaltaí féinmheas dearfach a fhorbairt trí idirghníomhaíochtaí foirmiúla agus neamhfhoirmiúla.
- Forbairt ghairme don fhoireann go léir i dtaca leis an mbulaíocht d'fhonn a chinntiú go mbeidh tuiscint ag an bhfoireann ar fad ar cad is bulaíocht ann, ar an gcaoi a dtéann sí i bhfeidhm ar shaol na ndaltaí agus ar an ngá a bhíonn ann freagairt di agus i a chosc.
- Athbhreithniú bliantúil ar gánna CPD na múinteoirí, le eolas a bhailiú faoi na scíleanna agus an taithí atá ag múinteoirí na scoile.
- Feachtas feasachta agus oiliúna don scoil ina hiomláine i dtaca le gach gné den bhulaíocht, lena n-áirítear, tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) agus pobal níos leithne na scoile.
- Maoirseacht agus monatóireacht ar sheomraí ranga, ar dhorchlaí, ar thalamh na scoile, ar thurasanna scoile agus ar ghníomhaíochtaí seach-churaclaim. Tabharfar ar bhaill foirne nach mbíonn ag teagasc agus ar bhaill eile a bheith san airdeall agus eachtraí a chur in iúl do na múinteoirí ábhartha. Beidh maoirseacht i gceist leis i dtaca leis an úsáid a bhaineann daltaí as teicneolaíocht cumarsáide sa scoil.
- Forbairt agus cur chun cinn Cód Frithbhulaíochta don scoil le cur i ndialanna na ndaltaí agus le cur ar taispeáint i seomraí ranga agus in áiteanna poiblí sa scoil.
- Pléitear beartas frithbhulaíochta na scoile le daltaí agus tugtar cóip de do gach tuismitheoir/caomhnóir mar chuid de Chód Iompraíochta na Scoile (gach bliain).
- Bearta rialta feasachta (gach téarma) a chur i bhfeidhm ar fud na scoile e.g. clár fógraí faoi leith sa scoil maidir le cairdeas a chothú, agus bulaíocht a chosc; Seachtain Chairdis gach bliain agus seimineáir le tuismitheoirí/caomhnóirí; suirbhéanna téarma ar dhaltaí; tionóil rialta scoile faoi stiúir na múinteoirí ranga.
- Cultúr insinte a spreagadh, agus béim faoi leith ar thábhacht na bhfinnéithe. Ar an gcaoi sin beidh muinín ag daltaí as a bheith ag insint. Tá gné seo na muiníne ríthábhachtach. Ba chóir a chur in iúl go soiléir do gach dalta agus iad ag tuairisciú eachtraí bulaíochta nach ag insint ná ag sceitheadh atá siad ach ag gníomhú go freagrach.
- Deimhin a dhéanamh de go mbeidh a fhios ag daltaí cé dó ba chóir dóibh a insint agus conas é a dhéanamh, e.g.:
 - Dul caol díreach chuig múinteoir ag am feiliúnach, mar shampla tar éis ranga.
 - Nóta a thabhairt isteach leis an obair bhaile.
 - Glaoch gutháin a chur ar an scoil nó ar mhúinteoir sa scoil a bhfuiltear muiníneach as/aisti.
 - ‘Bosca Imní’ le cur i ngach seomra ranga ó rang a 2 ar aghaidh.
 - Tabhairt ar thuismitheoir(i)/ar chaomhnóir(i) nó ar chara insint.
 - Ceistneoir rúnda a thabhairt do gach dalta uair sa téarma gach bliain ó rang a 2 ar aghaidh.
 - Deimhin a dhéanamh de go dtuigeann finnéithe an tábhachtach a bhaineann lena bhfeiceann siad nó lena bhfuil ar eolas acu faoin mbulaíocht atá ar bun a insint.

- Tá tuismitheoirí na scoile ar fad eolach faoi chonas an scoil a chur ar an eolas má bhíonn siad in amhras faoi a p(h)aiste nó faoi pháiste eile sa scoil – Labhairt le múinteoir.
- Tá sé i gceist ag an scoil roinnt teicneolaíocht a cheannach le linn na scoilbhliana 2014/15 agus Beartas um Úsáid Inghlactha a chur le chéile sa scoil lena n-áirítear na céimeanna cuí chun deimhin a dhéanamh de go ndéantar monatóireacht dhian ar úsáid na teicneolaíochta sa scoil, cuir i gcás úsáid a bhaint as gutháin phóca.
- Liosta na dtacaí atáthar a úsáid sa scoil faoi láthair agus tacaí eile atá sa scoil a shonrú; Misneach, Bí Sábháilte, OCG, Feachtas Frith-bhulaíochta (www.anti-bullyingcampaign.ie), Polasaí na scoile, Bord bainistíochta, FSS, Ionaid Oideachais

Curaclaim a chur i ngníomh

- Cur i ngníomh iomlán na gcuraclam OSPS agus na clár OCG agus Bí Sábháilte.
- Forbairt Ghairme Leanúnach don fhoireann agus na clár sin á seachadadh.
- Ceachtanna ar an mbulaíocht bunaithe ar fhianaise a sheachadadh ar fud na scoile, e.g. Bí Sábháilte, Misneach, feachtas frithbhulaíochta,
- Ceachtanna a sheachadadh ar **Fhorrántacht Chaidreamhach** (Cool School Programme: A Friend in Deed), ar an **gCibearbhulaíocht** (#UP2US, Web wise Primary teachers' resources), ar an **Éagsúlacht agus an Idirchultúrachas**. (Tá tuilleadh oibre le déanamh ar seo sa scoilbhliain 2014/15).
- Iarrfar an scoil don Chláir OSPS an Gharda Síochána a sheachadadh .Pléann na ceachtanna seo, a thugann Gardaí Pobail, ceisteanna a bhaineann le sábháilteacht phearsanta agus cibearbhulaíocht.
- Féachfaidh an scoil, go háirithe, i leith riachtanais bhreise na ndaltaí SEN maidir le clár a chur i bhfeidhm agus scileanna agus straitéisí a fhorbairt a chuirfeadh ar chumas gach daltaí freagairt go cuí.
-
- Cuirfidh an scoil i bhfeidhm an chomhairle atá le fáil in “Sexual Orientation advice for schools” (RSE Bunscoile, feic leabhrán).

Naisc le beartais eile

- Baineann na polasaithe seo a leanas leis an bpolasaí seo; Cód Iompraíochta, Beartas Cosanta Leanaí, sainspiorad na scoile,

6. Seo a leanas straitéisí na scoile chun iompar bulaíochta a imscrúdú, chun obair leantach a dhéanamh ina dtaobh agus chun iompar bulaíochta a thaifeadadh mar aon leis na straitéisí idirghabhála bunaithe a úsáidfidh an scoil chun déileáil le cásanna d'iompar ;

6.8.9. Gnásanna chun Bulaíocht a Fhiosrú agus Láimhseáil

Is é an phríomhaidhm a bhaineann le bulaíocht a fhiosrú agus a láimhseáil ná ceisteanna a réiteach agus an caidreamh idir na páirtithe a shlánú, a oiread agus is féidir (seachtas milleán a leagan ar dhuine);

Ní mór do ghnásanna na scoile cloí leis an gcur chuige seo a leanas.

Déanfar gach iarracht a chinntiú go dtuigfidh gach duine atá rannpháirteach (daltaí, tuismitheoirí/caomhnóirí san áireamh) an cur chuige sin ón tús.

Iompraíocht Bhulaíochta a Thuairisciú

- Féadfaidh dalta nó tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) ar bith eachtraí bhulaíochta a chur in iúl do mhúinteoirí ar bith sa scoil.
- Fiosróidh agus láimhseálfaidh an múinteoir ábhartha gach tuairisc, ina measc tuairiscí anaithnide.
- Ní mór do bhaill foirne teagaisc agus neamhtheagaisc, cuir i gcás rúnaithe, airígh, glantóirí aon eachtraí d'iompraíocht bhulaíochta a fheiceann siad nó a luaitear leo a chur in iúl don mhúinteoir ábhartha.

Eachtraí a Fhiosrú agus a Láimhseáil Stíl an Chuir Chuige

- Agus é/í ag fiosrú agus ag láimhseáil na bulaíochta, tabharfaidh an múinteoir (ábhartha) a b(h)reithiúnas féin féachaint ar tharla bulaíocht nó nár tharla agus conas is fearr an cás a réiteach.
- Éilítear ar thuismitheoirí/ar chaomhnóirí agus ar dhaltaí comhoibriú le cibé fiosrú a dhéanfar agus cuidiú leis an scoil ceist ar bith a thiocthadh aníos a réiteach agus an caidreamh idir na páirtithe a shlánú, a oiread agus is féidir, a thúsce agus is féidir.
- Ba chóir do mhúinteoirí cur chuige fionnuar neamh-mhóthúchánach réitithe fadhbanna a ghlacadh.
- Ba chóir eachtraí a láimhseáil, a oiread agus is féidir, lasmuigh den seomra ranga d'fhonn príobháid gach rannpháirtí a chinntiú.
- Ba chóir gach agallamh a dhéanamh chomh híogair agus is féidir agus cearta na ndaltaí á nglacadh san áireamh. Is féidir le daltaí nach bhfuil baint dhíreach acu leis an gcás eolas úsáideach a chur ar fáil mar seo a leanas:
- Agus eachtraí d'iompraíocht bhulaíochta á n-anailísiú, ba chóir don mhúinteoir ábhartha iarracht a dhéanamh na ceistanna cén rud, cén áit, cén duine, agus cén fath a fhreagairt. Ba chóir é sin a dhéanamh go deas suaimhneach, agus sampla á thabhairt den chaoi ar chóir déileáil le coinbhleacht gan dul i muinín na forrántachta.
- Má bhíonn grúpa i gceist, ba chóir agallamh a chur ar gach duine acu ar dtús. Ina dhiaidh sin, ba chóir bualadh leo mar ghrúpa. Ag an gcrúinniú leis an ngrúpa, ba chóir a iarraidh ar gach duine acu a c(h)untas féin a thabhairt ar ar tharla d'fhonn a chinntiú go dtuigeann gach duine sa ghrúpa ráitis na ndaoine eile go soiléir;
- Ba chóir tacú le gach ball den ghrúpa i dtaca leis an mbrú a d'fhéadfadh a theacht orthu ó bhaill eile an ghrúpa tar éis an agallaimh leis an múinteoir.
D'fhéadfadh sé a bheith oiriúnach freisin a iarraidh orthu siúd a bhí i gceist cuntas a scríobh ar ar tharla.

- I gcásanna go gcinneann an múinteoir ábhartha gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ba chóir teagmháil a dhéanamh le tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) na bpáirtithe go luath d'fhonn an tarlúint a chur in iúl dóibh agus míniú a thabhairt ar na gníomhartha a bheifear a dhéanamh (agus tagairt á déanamh do bheartas na scoile). Ba chóir don scoil deis a thabhairt do thuismitheoirí/do chaomhnóirí plé a dhéanamh ar na bealaí lenar féidir leo tacú leis na gníomhartha atá an scoil a dhéanamh agus leis na tacaí atáthar a chur ar fáil do dhaltaí;
- Sa chás go gcinneann an múinteoir ábhartha go raibh iompraíocht bhulaíochta ar bun ag an dalta, ba chóir a chur in iúl go soiléir dó/di an sárú a rinne sé/sí ar bheartas frithbhulaíochta na scoile agus ba chóir iarracht a dhéanamh tabhairt air/uirthi an cás a fheiceáil ó dhearcadh an dalta a d'fhulaing an bhulaíocht;
- Ní mór a chur in iúl go soiléir do gach rannpháirtí (gach tacar daltaí agus múinteoirí/caomhnóirí) i gcás ar bith a gcaitear smachtbhannaí araíonachta a chur i bhfeidhm gur ceist phríobháideach atá ann idir an dalta a bheidh faoi smachtbhanna, a t(h)uismitheoir(i)/c(h)aomhnóirí agus an scoil;

Gníomh leantach agus cuntas

- Agus cinneadh á dhéanamh ar déileáladh go cuí agus go leordhóthanach leis an gcás bulaíochta, ní mór don mhúinteoir ábhartha, agus breithiúnas gairmiúil á thabhairt aige/aici, na cúinsí seo a leanas a ghlacadh san áireamh:
 - An bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta;
 - An bhfuil ceisteanna idir na páirtithe réitithe, a oiread agus is féidir;
 - An bhfuil caidreamh idir na páirtithe slánaithe, a oiread agus is féidir;
 - Aiseolas ar bith a fuarthas ó na páirtithe rannpháirteacha, óna dtuismitheoir(i)/a gcaomhnóir(i) nó ó phríomhoide nó leas-phríomhoide na scoile
- Ba chóir cruinnithe leantacha ar leithligh a shocrú leis na páirtithe leasmhara féachaint an bhféadfaí iad a thabhairt le chéile tráth níos déanaí má bheidh an dalta a d'fhulaing an bhulaíocht réidh agus toilteanach.
- I gcás nach mbíonn tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) sásta gur dhéileáil an scoil leis an gcás bulaíochta de réir na ngnásanna seo, ní mór gnáthaimh ghearáin na scoile a chur in iúl do na tuismitheoir(i)/caomhnóir(i), mar is cuí.
- I gcás gur bhain an/na tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) leas as gnáthaimh ghearáin na scoile agus nach bhfuiltear sásta fós, ní mór don scoil a chur in dóibh go bhfuil an cheart acu gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Dhaltaí.

Iompraíocht Bhulaíochta a chuntas

Tá sé ríthábhachtach go ndéanfaí gach eachtra de bhulaíocht a chuntas ar bhealach oibiachtúil agus fíorasach.

Seo a leanas gnásanna na scoile maidir le hiompraíocht bhulaíochta a chuntas agus a thuairisciú:

Réamhdhearbhú neamhfhoirmiúil gur tharla bulaíocht

- Ní mór do gach ball foirne cuntas i scríbhinn a choinneáil d' eachtraí a fheiceann siad nó a chuirtear in iúl dóibh. Ní mór gach eachtra a thuairisciú don mhúinteoir ábhartha .
- Cé nár mhór don mhúinteoir ábhartha gach tuairisc, lena n-áirítear tuairiscí anaithnide, de bhulaíocht a fhiosrú agus a láimhseáil, ní mór don mhúinteoir ábhartha cuntas i scríbhinn a choinneáil ar na tuairiscí, ar na gníomhartha a glacadh agus ar aon phlé a rinneadh leis na rannpháirtithe
- Ní mór don mhúinteoir ábhartha gach eachtra atáthar a fhiosrú a chur in iúl don phríomhoide.
- Beidh fillteán 'frithbhulaíochta' ag gach rang. Tugtar fillteán do gach múinteoir a mhúineann naíonáin bheaga agus bogfaidh an fillteán seo ar aghaidh tríd an scoil leis an rang. Tabharfar an fillteán seo don oifig nuair an fhágann an rang i rang a sé. Tá ar na taifid ar fad a bhaineann leis an bpolasaí frithbhulaíochta le bheith san fhilleán seo i dtaisceadán faoi ghlas i ngach seomra ranga.

Foirmiúil - 1 Dearbhú gur tharla bulaíocht

- Má dhearbhaíonn an múinteoir ábhartha gur tharla bulaíocht, ní mór don mhúinteoir cuntas cuí i scríbhinn a choinneáil a chuideoidh leis/léi na ceisteanna a réiteach agus na caidrimh a shlánú, a oiread agus is féidir, idir na páirtithe leasmhara.
- Coimeádfar na taifid ar fad sna fillteán ranga 'Fillteán frithbhulaíochta'.

Foirmiúil - 2 Aguisín 3 (Gnásanna Foirmiúla na Roinne Oideachais agus Scileanna)

Ní mór don mhúinteoir ábhartha an teimpléad sa pholasaí seo a úsáid chun an iompraíocht bhulaíochta a chuntas.

Nuair a bhaintear úsáid as an teimpléad cuntais, ní mór don mhúinteoir ábhartha é a choinneáil agus cóip a thabhairt don phríomhoide nó don leas-phríomhoide. Is gá iad a choimeád faoi ghlas an t-am ar fad.

Straitéisí Idirghabhála Seanbhunaithe

- Agallaimh idir an múinteoir agus gach dalta (Sampla ar fáil sa pholasaí)
- Comhaontuithe idir daltaí a idirbheartú agus iad a leanúint le próiseas monatóireachta. (ar fáil sa pholasaí seo)

- Iarrtar ar pháiste a bhí ag glacadh páirt in iompar bhulaíochta 'Gealltanús Iompair an Pháiste 1' a shíniú leis an múinteoir ranga. Téitear i dteagmháil le tuismitheoirí an bheirt pháiste ag an am seo (an páiste a bhí i mbun iompar bulaíochta agus an páiste a rinneadh an iompar orthu) chun iad a chur ar an eolas go bhfuil an gealltanús sínithe.

- Má leanann an iompar bhulaíochta ar aghaidh, iarrtar ar an bpáiste 'Gealltanús Iompair an Pháiste 2' a shíniú leis an múinteoir ranga agus leis an tuismitheoir.

- Má leanann an iompar bhulaíochta ar aghaidh, iarrtar ar an bpáiste 'Gealltanús Iompair an Pháiste 3' a shíniú leis an múinteoir ranga, leis an tuismitheoir agus leis an bpríomhoide.

- Má leanann an iompar bhulaíochta ar aghaidh gearrfaidh an príomhoide smachtbhannaí nó lorgófar tacaíocht ó gníomhaireachtaí seachtrach.

- Oibriú le tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) chun tacú le hidirghabhálacha scoile
- Cuir chuige Gan Milleán
- Am Ciorcail
- Agallaimh Athshlánúcháin
- Comhdháil Athshlánúcháin
- Ceistneoirí sochghraim a chur i bhfeidhm gach téarma ó rang a 2 go rang a 6.

Luann na Gnásanna na straitéisí idirghabhála seo a leanas agus déantar tagairt do Ken Rigby;

[www.bullyingawarenessweek.org/pdf/BullyingPreventionStrategiesinSchools Ken Rigby.pdf](http://www.bullyingawarenessweek.org/pdf/BullyingPreventionStrategiesinSchools%20Ken%20Rigby.pdf)

- An cur chuige traidisiúnta araíonachta
- An t-íospartach a láidriú
- Idirghabháil
- Cleachtas Athshlánúcháin
- Modh an Ghrúpa Tacaíochta
- Modh na Comhbhá

Tá cóip do na straitéisí seo tugtha do gach múinteoir mar acmhainne chun cabhrú leo déileáil le teagmhais bhulaíochta.

7. Seo a leanas clár tacaíochta na scoile do dhaltaí a ndearnadh bulaíocht orthu:

- Cuirfear gach tacaíocht agus deis in-scoile ar fáil do dhaltaí a fhulaingíonn an bhulaíocht chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí a leagtar amach chun a bhféinmhuinín a mhéadú, cairdeas agus scileanna sóisialta a fhorbairt agus seasmhacht a láidriú, e.g.
 - Córas tréadchúraim
 - Córas meantóireachta Piara / Páirtíochta
 - Córas Teagascóra/Ceann Bliana
 - Foireann na Meithle Cúraim/Meithle Tacaíochta do Dhaltaí
 - Obair i ngrúpaí, cuir i gcás am ciorcail
- Má bhíonn comhairleoireacht nó tacaí breise de dhíth ar dhaltaí, déanfaidh an scoil a dícheall dul i gcomhairle leis na gníomhaireachtaí cuí chun é sin a eagrú. D'fhéadfadh sé gur don daltaí a fhulaingíonn an bhulaíocht nó a bhíonn i mbun na hiompraíochta bulaíochta é sin.
- Ba chóir do dhaltaí a thuiscint nach mbíonn aon fhinnéithe gan locht ann agus gur chóir gach iompraíocht bhulaíochta a chur in iúl do mhúinteoir.

8. Maoirseacht agus Monatóireacht Éifeachtach ar Dhaltaí

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go bhfuil cleachtais agus beartais chúí mhaoirseachta agus monatóireachta i bhfeidhm chun iompar bulaíochta a chosc agus chun déileáil leis agus chun idirghabháil luath a éascú más féidir.

Tá foirm ceangailte istigh i leabhrán an chlóis do na múinteoirí a bhíonn ar dualgas sa chlós. (Féach ag deireadh an pholasaí seo). Tugann sé seo bealach do na múinteoirí aon rud atá feicthe acu a d'fhéadfadh a bheith bainteach leis an bpolasaí seo a thaifid agus a chur ar aghaidh chuig an múinteoir ábhartha. Cuireann na múinteoirí ranga na taifid seo ina bhfillteáin ranga frithbhulaíochta agus coinníonn siad siúl ar an bpáiste.

9. An Ciapadh a Chosc

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go ndéanfaidh an scoil, de réir a oibleagáidí faoin reachtaíocht chomhionannais, gach beart is indéanta go praiticiúil chun daltaí agus baill foirne a chosaint ar chiapadh gnéasach agus ar chiapadh ar aon cheann de na naoi bhforas, mar atá inscne lena n-áirítear trasinscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, treoshuíomh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine nó ballraíocht den Lucht Siúil.

10. Ghlac an Bord Bainistíochta an beartas seo ar an 11 Deireadh Fómhair 2017

11. Tá an beartas seo ar fáil do phearsanra na scoile, foilsíodh é ar shuíomh Gréasáin na scoile (nó mura bhfuil suíomh ag an scoil, tá sé ar fáil ar shlí eile do thuismitheoirí agus do dhaltaí ar iarratas) agus do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó). Cuirfear cóip den bheartas seo ar fáil don Roinn agus do phátrún na scoile má iarrtar é.

12. Athbhreithneoidh an Bord Bainistíochta an beartas agus a fheidhmiú uair amháin i ngach scoilbhliain. Cuirfear fógra scríofa gur athbhreithníodh beartas frithbhulaíochta na scoile ar fáil do phearsanra na scoile, foilseofar é ar shuíomh Gréasáin na scoile (nó mura bhfuil suíomh ag an scoil, cuirfear é ar fáil ar shlí eile do thuismitheoirí agus do dhaltaí ar iarratas) agus do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó). Cuirfear taifead den athbhreithniú agus a thoradh a chur ar fáil don phátrún agus don Roinn, leis, má iarrtar é.

Sínithe: _____
(Cathaoirleach an Bhoird Bhainistíochta)

Sínithe: _____
(Príomhoide)

Dáta: _____

Dáta: _____

Dáta an chéad athbhreithnithe eile: Meán Fómhair 2018